
Van: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap <info@nederlandscultuurlandschap.nl>
Verzonden: donderdag 28 augustus 2014 16:20
Aan: Griffie
Onderwerp: ter informatie - update dossier 'brandbrief inzake vergroening van het landbouwbeleid'

bericht bestemd voor de commissie Landelijk Gebied van de Provinciale Staten Flevoland, t.a.v. griffier

Geachte griffier,

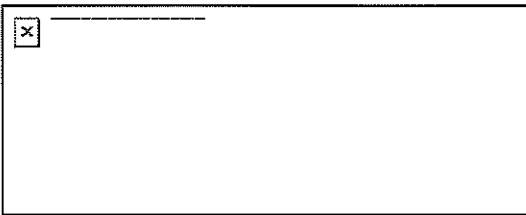
Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en Stichting Werkgroep Grauwe Kiekendief hebben u in april geïnformeerd over de brandbrief die zij verzonden hebben aan staatssecretaris Dijksma. In deze brief luidden zij de alarmklok over de implementatie van vergroening van het Nederlandse landbouwbeleid. Vorige week hebben wij een reactie van de staatssecretaris ontvangen, hierin gaat zij niet in op de gestelde vragen en reageert zij niet op de geuite waarschuwingen.

Wij vinden het belangrijk om de commissie Landelijk Gebied van de Provinciale Staten Flevoland op de hoogte te houden van dit dossier, daarom sturen we u ter informatie een kopie van onze reactie toe. Via de onderstaande link kunt u onze correspondentie downloaden:

<https://www.wetransfer.com/downloads/019d5b6b8911a34aeba2ab0a5b98d29720140828135123/06ffa1789b9ad80fc9bccc0c7a3137f3a20140828135123/751e04>

Met vriendelijke groet,

Vereniging Nederlands Cultuurlandschap
info@nederlandscultuurlandschap.nl
024 - 684 22 94
Rijksstraatweg 174
6573 DG Beek-Ubbergen
<http://www.nederlandweermooi.nl>

Van: WeTransfer [<mailto:noreply@wetransfer.com>]

Verzonden: donderdag 28 augustus 2014 15:52

Aan: ; VNC

Onderwerp: rdiemer@nederlandscultuurlandschap.nl has sent you a file via WeTransfer

info@nederlandscultuurlandschap.nl
sent you some files

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Vereniging Nederlands Cultuurlandschap
T.a.v. de heer J.J. Dirkmaat
Rijksstraatweg 174
6573 DG BEEK-UBBERGEN

Datum 18 augustus 2014
Betreft Implementatie vergroening van het GLB

Geachte heer Dirkmaat,

Samen met de heer Koks van de Werkgroep Grauwe Kiekendief hebt u op 4 april jl. aan mij een brief geschreven waarin u uw zorgen uit over de vergroening van het Europees landbouwbeleid. Het Louis Bolk Instituut, de derde ondertekenaar van de genoemde brief, heeft met een latere brief laten weten zich van de brief te distantiëren. Op 11 april jl. hebt u daarop gereageerd.

Recent is het intensieve besluitvormingsproces over de implementatiekeuzes voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) afgerond. In verschillende brieven aan de Tweede Kamer (6 december 2013, 5 en 25 juni 2014) heb ik mijn voornemens voor het nieuwe GLB, inclusief de vergroening daarvan, uiteengezet. Ik heb daarbij steeds veel aandacht gegeven aan een zorgvuldige invulling van de vergroening met een balans tussen ecologie, economie en praktische haalbaarheid. Op basis hiervan hebben enkele debatten met de Tweede Kamer plaatsgevonden. Ter afronding daarvan heb ik op 29 juli jl. een brief aan de Tweede Kamer gestuurd, waarin ik heb aangegeven hoe ik gehoor geef aan verschillende aangenomen moties.

Hiermee is een eind gekomen aan een besluitvormingsproces van enkele jaren, inclusief het Europese traject. In Nederland is hierover altijd een intensief en nuttig maatschappelijk debat gevoerd. Ik wil u hartelijk danken voor uw inbreng hierin.

Eenzelfde brief heb ik aan de heer Koks van de Werkgroep Grauwe Kiekendief verzonden.

(w.g.)

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees
Landbouwbeleid en
Voedselzekerheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

xxx

T 070 378 xxxx
F 070 378 xxxx
xxx

Ons kenmerk

DGA-ELV / 14128841

IN-VP-374

Uw kenmerk

20140404MB/JD/BK

onderwerp **Brandbrief over implementatie vergroening
van het landbouwbeleid in Nederland**
uw referentie **DGA-ELV / 14128841 IN-VP-374
00000001003214369000**
onze referentie **20140404MB/JD/BK**

aan **Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. staatssecretaris Dijkema
Postbus 20101
2500 EC Den Haag**

datum **28 augustus 2014**

cc **zie bijlage**

Geachte staatssecretaris,

Uw brief d.d. 18 augustus 2014 hebben wij in goede orde ontvangen, met verbazing hebben wij kennis genomen van de inhoud. Op 4 april 2014 hebben wij u een brandbrief gestuurd. Wij vroegen niet om uitleg over het ongetwijfeld intensieve besluitvormingsproces. Wij vroegen u om averechtse effecten van vergroening van het GLB op bestaande echte vergroening te voorkomen, zodat de reeds behaalde successen met agrarisch natuurbeheer niet teniet worden gedaan. Uit uw brief maken wij op dat u niets heeft gedaan met onze waarschuwingen, u zult begrijpen dat u ons hiermee niet tevreden stelt.

U hoeft ons niet te danken voor onze inbreng, die bij herhaling gegeven is, en nooit verder doorgedrongen is dan overleggen met uw ambtenaren.

Daarom vragen wij u nu om harde garanties dat de nu op hand zijnde maatregelen in de vorm van royaal vergoede smallere groenstroken, niet reeds bestaande brede stroken met een hogere biodiversiteit en een lagere vergoeding gaan vervangen. In deze bestaande stroken bevinden zich soorten waarvoor wij internationale verplichtingen zijn aangegaan. Tot op heden heeft Nederland redelijk aan deze verplichtingen voldaan dankzij succesvol agrarisch natuurbeheer. Door de nieuw aangekondigde maatregelen staat het resultaat van dit beheer thans op losse schroeven. O.a. de velduil, kwartelkoning, korenwolf, de blauwe en grauwe kiekendief en tal van akkerkruiden zijn rode lijst-soorten waarvoor Nederland internationale verplichtingen is aangegaan. Zonder goed beheer is een gunstige instandhouding van deze soorten niet te realiseren.

Wij melden u dat we niet geïnteresseerd zijn in een betoog over de decentralisatie, uitmondend in een doorverwijzing naar de provincies. Zelfs als de Staat natuurbeleid op hen afschuift, dient zij deze provincies te wijzen op de verplichting om een gunstige instandhouding van beschermde dieren en plantensoorten te waarborgen. In rechte is en blijft de Staat echter eindverantwoordelijk voor het naleven van de door haar gesloten internationale verdragen en richtlijnen; zij is verplicht alles te doen en niets na te laten omwille de bescherming van deze soorten. De Staat zal de juridische consequenties dragen wanneer zij niet aan deze verplichtingen voldoet.

Met spanning wachten wij uw inhoudelijke antwoord af, uw reactie zijn wij graag binnen 14 dagen tegemoet.

Hoogachtend,

Dhr. B. (Ben) Koks

Dhr. J.J. (Jaap) Dirkmaat

bijlage: CC-overzicht

Een afschrift van deze brief is verzonden aan:

- Europees Parlement
 - Vaste commissies voor Landbouw en plattelandontwikkeling
 - Vaste commissie voor Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid
 - Eurocommissaris Ciolos
 - Eurocommissaris Potocnik
 - European Environmental Bureau
- Europese Commissie
 - DG Landbouw en plattelandontwikkeling
 - DG Milieu
- Tweede Kamer:
 - vaste commissies voor Economische Zaken
 - vaste commissies voor Financiën
 - vaste commissies voor Infrastructuur en Milieu
- Eerste Kamer
 - Vaste commissie voor Economische Zaken
 - vaste commissies voor Europese Zaken
 - vaste commissies voor Financiën
 - vaste commissies voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening
- de 12 Provincies:
 - Gedeputeerde Staten
 - Provinciale Staten, t.a.v. commissies landelijk gebied
- IPO
- VNG
- Planbureau voor de Leefomgeving
- Raad voor de Leefomgeving
- Rijksadviseur voor het Landschap
- SCAN
- Leaders for Nature
- IUCN
- Wereld Natuur Fonds

- Landschapsmanifestpartners
 - Stichting Landschapsbeheer Nederland
 - Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied
 - Federatie Particulier Grondbezit
 - Staatsbosbeheer
 - Stichting Natuur en Milieu
 - Vereniging Natuurmonumenten
 - NEPROM
 - Federatie Welstand
 - De Landschappen
 - IVN
 - Natuurlijk Platteland Nederland
 - Vereniging Nederlands Cultuurlandschap
 - Nederlandse Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitectuur
 - LTO Nederland
 - Platform Landschap en Cultuurhistorie
 - KNHM
 - Geoheritage NL - Platform Aardkundige Waarden
 - KNJV
 - 12 Provinciale Milieufederaties
 - Stichting Biologica
 - Vogelbescherming Nederland
 - Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu
 - Stichting Wandelplatform-LAW
 - Stichting Veldwerk Nederland
 - Milieudefensie
 - Stichting tot behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen
 - Unie van Bosgroepen
 - AM Grond en Wonen
 - CLM Onderzoek en advies BV
 - Stichting Staring Advies
 - Arcadis
 - Vlinderstichting
 - Waddenvereniging
 - Stichting Recreatie Kennis en Informatiecentrum

onderwerp **Brandbrief over implementatie vergroening
van het Landbouwbeleid in Nederland**

aan **Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. staatssecretaris Dijkema
Postbus 20101
2500 EC Den Haag**

uw
referentie

onze
referentie **20140404MB/JD/BK**

datum **vrijdag 4 april 2014**

CC: zie bijlage

Geachte Staatssecretaris,

Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Stichting Werkgroep Grauwe Kiekendief en het Louis Bolk Instituut vragen uw aandacht voor het volgende. Wij luiden de alarmklok over de implementatie van vergroening van het landbouwbeleid in Nederland.

Wij zijn drie organisaties die al jarenlang in nauwe samenwerking met vele honderden boeren werken aan landschap, bedreigde vogelsoorten en biodiversiteit in het algemeen (bijvoorbeeld functionele biodiversiteit). Met meetbaar succes. Wij voorspellen dat de huidige wijze van vergroening averechtse effecten gaat hebben, ten koste van enthousiasme en kennis bij ambitieuze boeren en duizenden hectares reeds bestaande akkernatuur.

Onze zorgen worden gevoed door praktijksignalen en de voortdurende uitholling van de vergroeningsmaatregelen in de door de landbouwlobby gedomineerde implementatie van het Europese beleid¹. Wij vragen u dan ook nadrukkelijk op korte termijn om actie.

Waarom? Er voltrekt zich op het Nederlandse platteland al decennia een ongekend ecologische drama. Sinds de tweede wereldoorlog is 98% van onze akkerplanten, 97% van alle boerenlandvogels en 95% van onze landschapselementen verdwenen. Daardoor heeft Nederland, na het rotsachtige Malta, de twijfelachtige eer in Europa het tweede ecologisch rampgebied te zijn. Het

¹ Als voorbeeld citeren wij uit een brief van de Commissaris van de Koning van Gelderland van 28 maart j.l. over de vergroening GLB: "...Op Europees niveau is besloten om 5% vergroening te bevorderen met Europese middelen. Of de voorwaarden waaraan agrarische bedrijven moeten voldoen om voor die premie in aanmerking te komen in de Gelderse situatie generiek zullen leiden tot een substantiële vergroening ligt niet in de lijn der verwachting..."

natuurbudget bevindt zich bovendien op een historisch dieptepunt, de Ecologische Hoofdstructuur is zogenaamd robuuster maar 20% kleiner gemaakt, Nationale Landschappen en Belvédère gebieden zijn geschrapt.

De afgelopen decennia zijn wij de organisaties geweest die koploperbedrijven hebben begeleid meetbaar biodiversiteitswinst te boeken. Daar hebben we bijvoorbeeld de korenwolf en grauwe kiekendief mee gered, maar ons werk leidt ook tot een ware culturomslag in gewasbescherming in de akkerbouw. De hoop van velen was dat de nieuwe, groene invulling van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid tot een landelijke uitrol van deze agrarische inzet zou leiden.

Dit blijkt ijdele hoop. Het totale landbouwareaal in Nederland bedraagt ruim 2 miljoen hectare en is daarmee gezichtsbepalend voor ons land. Daarvan is zo'n 850.000 hectare in gebruik bij de melkveehouderij. Deze omvangrijke en economisch belangrijke bedrijfstak is haast uitgesloten van vergroening en kan volstaan met een percentage permanent grasland. Grasland dat in andere Europese landen wellicht nog kwaliteit heeft met tientallen soorten grassen, bloemen tot orchideeën aan toe maar in ons land doorgaans slechts uit Engels raaigras bestaat. De vergroeningseis om 70% van het areaal in stand te houden als permanent grasland zal internationale natuurbeschermingsverplichtingen geen stap dichterbij brengen. Vergroeningsgeld is hier dus echt een verkapte vorm van directe inkomenssteun.

Voor échte vergroening in de veehouderij adviseren wij u gebruik te maken van het Brusselse instrument om 15% van de eerste pijler over te hevelen naar de tweede pijler voor stimulerend beleid waar ambitieuze boeren onze natuurdoelen kunnen halen met bijvoorbeeld kruidenrijk grasland, bloemrijke slootkanten, hagen en singels. Zou u hiervoor kiezen dan voorspellen wij dat u in 2020 kunt rapporteren dichterbij de internationale biodiversiteit-, natuur- en milieuverplichtingen te zijn gekomen. Met al deze internationale verplichtingen kunnen we er niet mee weg komen 'groen geld' zo verkeerd weg te zetten.

Veelbelovend was ook de vergroening van de ruim 900.000 hectare Nederlands bouwland. Vijf procent daarvan zou moeten vergroenen door de aanleg van ecologische aandachtsgebieden op bouwland. Onze organisaties hebben de meeste praktijkervaring van Nederland als het gaat om ecologische aandachtsgebieden in de akkerbouw. Door ons werk met honderden akkerbouwers is agrarisch natuurbeheer in de akkerbouw zelfs één van de weinige vormen die succesvol bleek in het rapport 'Onbeperkt Houdbaar' van de Raad voor de Leefomgeving & Infrastructuur. Het gaat niet voor niets weer beter met de korenwolf en grauwe kiekendief op Nederlandse akkers. Schoolvoorbeelden van vergroening waarbij Nederland de Vogel- en Habitatrichtlijn doelen wél haalt!

Maar ook deze vergroening wordt volledig uitgekled, door bijvoorbeeld 230.000 hectare snijmaïs vrij te stellen. Maar uw beleid gaat zelfs averechtse effecten hebben. Wij voorspellen een tweede fase van uitsterven voor de grauwe kiekendief doordat zo'n 1250 hectare akkerbiotoop dreigt te

verdwijnen. Ook voorspellen wij het verdwijnen van 1200 km bloeiende akkerranden voor bijen en duurzame gewasbescherming (voortkomend uit uw grootste investering in geïntegreerde plaagbeheersing ooit). Kortom, we gaan duizenden hectares wetenschappelijk aantoonbaar effectieve, échte vergroening verliezen door de koehandel die op dit moment plaatsvindt rond de invulling van de vergroening. Dit is strijdig met Vogel- en Habitatrichtlijn, maar het leidt ook niet tot dat waar de belastingbetaler om vraagt: vergroening van de Europese landbouw.

Het dreigende averechtse effect komt door de landbouwlobby met name van LTO die slechts 39% van de boeren vertegenwoordigt maar wel stelselmatig aanstuurt op uitholling van de vergroeningsopgave. Eerst is succesvol de melkveehouderij vrijwel uitgesloten van vergroening en is modulatie tegengehouden van 15% van de eerste naar de tweede pijler. Vervolgens is er een ongekende inflatie geweest van het begrip ‘ecologische aandachtsgebieden’ (EFA’s) waar nu zelfs voor de helft bestaande landschapselementen op andermans grond in mee gaan tellen. Ook de weegfactoren lijken geen uitkomst te bieden: één strekkende meter sloot mag mee gaan tellen als 6 m² EFA, één meter heg voor 10 m² EFA, één solitaire boom voor 30 m² EFA. Daarbij lijken we te vergeten dat we er wel jaarlijks omgerekend 3000 euro per hectare EFA voor gaan betalen. Dat is beduidend meer dan de gemiddelde 2000 euro per hectare die boeren tot nu toe ontvingen voor effectieve akkernatuur.

Voor het beheer van ecologische aandachtsgebieden gaan boeren dus meer geld ontvangen. Waar boeren zich vooral zorgen om maken is dat daardoor hun directe inkomenssteun omlaag gaat. Wij zijn van mening dat de lagere inkomenssteun opgevangen moet worden door de markt, maar nu dreigt de lagere inkomenssteun afgewenteld te worden op de natuur. Op dit moment is er geen enkel signaal dat de markt betrokken wordt bij de vergroening van de landbouw.

Ook de positionering van Stichting Veldleeuwrik als voorbeeld voor certificering en equivalente maatregelen biedt nog geen echte vergroening. Anders dan de naam doet vermoeden is er geen link met inspanningen voor deze bedreigde boerenlandvogel. Ook werkt de stichting niet aan zinvolle invulling van ecologische focusgebieden of zet zij meetbare stappen richting duurzamere landbouw. Wij werken reeds samen met de stichting om inzet en effectiviteit zichtbaar te maken, ook voor biodiversiteit, maar daarvoor mist publiek-private stimulans.

De komende weken beslist u over de finale invulling van de vergroening van het Europees landbouwbeleid. Het ligt in uw handen of LTO’s agendapunten volledig prevaleren boven duurzaamheid en het naleven van internationale verplichtingen, of dat boer en burger waar krijgen voor hun geld.

Om averechtse effecten van het vergroeningsbeleid te voorkomen, vragen wij u om een reactie en een oplossing door een regeling te treffen voor bestaande échte vergroening voor bedreigde vogel- en plantensoorten, insecten zoals bijen en geïntegreerde plaagbeheersing. Ons inziens is dat allemaal te combineren in échte vergroening. Kunt u aangeven welke maatregelen worden genomen om

ambitieuze boeren te blijven stimuleren effectieve akkernatuur te onderhouden? En hoe gaat het Nederlandse beleid voorkomen dat de lagere directe inkomenssteun wordt afgewenteld op de natuur in plaats van op de markt? Wij kunnen u bij de beantwoording van deze vragen bijstaan met onze praktijk- en natuurkennis.

Wij vernemen graag, voor u definitieve besluiten neemt, hoe Nederland de jaarlijks uit te keren 230 miljoen euro vergroeningsgeld een zinvolle bijdrage laat leveren aan het versterken van biodiversiteit op boerenland en het naleven van internationale verplichtingen. En hoe u de spaarzame reeds behaalde successen op het gebied van agrarisch natuurbeheer en groenblauwe diensten beschermt tegen de te verwachten averechtse effecten van de invulling van het GLB.

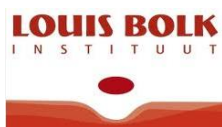
Naar eigen zeggen wilt u ambitie tonen en doelen halen. Dat onderschrijven wij van harte. Maar de praktijk blijkt weerbarstig. Wij zijn dan ook benieuwd en vernemen graag welke onderzoeksbureaus, wetenschappers, instituten en deskundigenraden u ondersteunen bij de visie dat de huidige uitgekilde vergroeningsmaatregelen ambitieus zijn en internationale beschermingsdoelen (verplichtingen) dichterbij brengen.

Wij hechten zwaar aan behaalde resultaten uit het verleden die met tomeloze inzet en ambitie door NGO's en boeren tot stand zijn gebracht en hebben om die reden een ruimere verspreiding aan deze brief gegeven dan te doen gebruikelijk is. Opdat zij van onze zorgen weet hebben en getuigen zijn van hoe het ministerie daarmee omgaat.

Hoogachtend,

Dr. M. (Merijn) Bos

Dhr. J.J. (Jaap) Dirkmaat

Dhr. B. (Ben) Koks

bijlage: CC-overzicht

Een afschrift van deze brief is verzonden aan:

- Europees Parlement
 - Vaste commissies voor Landbouw en plattelandontwikkeling
 - Vaste commissie voor Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid
 - Eurocommissaris Ciolos
 - Eurocommissaris Potocnik
 - European Environmental Bureau
- Europese Commissie
 - DG Landbouw en plattelandontwikkeling
 - DG Milieu
- Tweede Kamer:
 - vaste commissies voor Economische Zaken
 - vaste commissies voor Financiën
 - vaste commissies voor Infrastructuur en Milieu
- Eerste Kamer
 - Vaste commissie voor Economische Zaken
 - vaste commissies voor Europese Zaken
 - vaste commissies voor Financiën
 - vaste commissies voor Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening
- de 12 Provincies:
 - Gedeputeerde Staten
 - Provinciale Staten, t.a.v. commissies landelijk gebied
- IPO
- VNG
- Planbureau voor de Leefomgeving
- Raad voor de Leefomgeving
- Rijksadviseur voor het Landschap
- SCAN
- Leaders for Nature
- IUCN
- Wereld Natuur Fonds

- Landschapsmanifestpartners

- Stichting Landschapsbeheer Nederland
- Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied
- Federatie Particulier Grondbezit
- Staatsbosbeheer
- Stichting Natuur en Milieu
- Vereniging Natuurmonumenten
- NEPROM
- Federatie Welstand
- De Landschappen
- IVN
- Natuurlijk Platteland Nederland
- Vereniging Nederlands Cultuurlandschap
- Nederlandse Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitectuur
- LTO Nederland
- Platform Landschap en Cultuurhistorie
- KNHM
- Geheritage NL - Platform Aardkundige Waarden
- KNJV
- 12 Provinciale Milieufederaties
- Stichting Biologica
- Vogelbescherming Nederland
- Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu
- Stichting Wandelplatform-LAW
- Stichting Veldwerk Nederland
- Milieudefensie
- Stichting tot behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen
- Unie van Bosgroepen
- AM Grond en Wonen
- CLM Onderzoek en advies BV
- Stichting Staring Advies
- Arcadis
- Vlinderstichting
- Waddenvereniging
- Stichting Recreatie Kennis en Informatiecentrum